

Stiftelsesklagenemnda – sak 2017/0007

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av klage av 15. mars 2017 fra styret i Sanitetsforeningens stiftelse Grefsen på Stiftelsestilsynets vedtak av 9. februar 2017.

Saken gjelder Stiftelsestilsynets vedtak om å avslå søknad av 31. oktober 2016 om å oppheve stiftelsen. Det ble samtidig søkt om dispensasjon fra forbudet om utdeling til oppretter, jf. stiftelsesloven § 19 annet ledd. Søknaden om opphevelse er i hovedsak begrunnet med at stiftelsen ikke selvstendig kan oppfylle stiftelsens vedtektsfestede formål, og at stiftelsen i dag fremstår som et unødvendig mellomledd i Sanitetsforeningens sykehjemsdrift på Grefsenlia. Videre er søknaden begrunnet med at opprettholdelse av stiftelsen vil vanskeliggjøre en effektiv utnyttelse hele eiendommen som drives på Grefsenlia. Avslaget på søknaden er begrunnet med at vilkårene for oppheving av stiftelsen ikke er til stede. Stiftelsen er etter Stiftelsestilsynets vurdering ikke blitt åpenbart unyttig, og Stiftelsestilsynet mener at formålet med stiftelsen kan etterleves.

Spørsmålet i klagesaken er om omdanningsvilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd er til stede slik at stiftelsen kan oppheves.

1. Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) § 7a. Etter bestemmelsen avgjør Stiftelsesklagenemnda klager på enkeltvedtak fattet av Stiftelsestilsynet i medhold av stiftelsesloven, dekningsloven, arveloven og samvirkeloven, med mindre noe annet følger av særskilt lovbestemmelse.

Stiftelsesklagenemnda har full prøvelsesadgang, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 34. Klagen er rettidig fremsatt og vilkårene for å behandle klagen er til stede, jf. forvaltningsloven §§ 29 og 32. Det vises til at Stiftelsestilsynet forlenget klagefristen til 16. mars 2017, og klage ble rettidig inngitt 15. mars 2017.

Ved Stiftelsesklagenemndas behandling og avgjørelse av klagen deltok leder Hanne Ombudstvedt og medlemmene Caroline D. Ditlev-Simonsen og Henning Sollid.

2. Sakens bakgrunn i hovedtrekk

Sanitetsforeningens stiftelse Grefsen, org.nr. 981 283 120, (heretter stiftelsen) ble opprettet i 1999 av Oslo og Aker Krets av Norske Kvinners Sanitetsforening (i dag Norske Kvinners Sanitetsforening Oslo Fylkesforening, org.nr. 987 360 216). Stiftelsen eier eiendommen Aschehougs vei 35, gnr. 75, bnr. 1014 i Oslo kommune. Stiftelsen hadde i inntektsåret 2016 et positivt resultat på kroner 91 788 og en bokført egenkapital på kroner 7 831 339, hvorav

eiendommen er bokført med kroner 4 460 000 og bankinnskudd med kroner 3 369 925. Gjelden var på samme tid kroner 147 500.

Stiftelsens gjeldende vedtekter er fra 30. juli 2010. Formålsbestemmelsen inntatt i vedtektene punkt 2 lyder:

"Stiftelsens formål er å tilby boliger til personer som på grunn av alvorlige og langvarige psykiske lidelser har vanskelig for å etablere seg i egne boliger. Stiftelsen har ikke erverv til formål."

Norske Kvinners Sanitetsforening Oslo Fylkesforening eier den tilgrensende eiendommen, Aschehougs vei 37, gnr. 75, bnr. 1015. Bygningene på gnr. 75, bnr. 1041 og bnr. 1015 henger sammen med en korridor. Bygningen som står på stiftelsens eiendom, omtales som B-bygget, mens bygningen på bnr. 1015 omtales som A-bygget. B-bygget har i dag 12 boenheter (leiligheter). B-bygget bestod opprinnelig av personalboliger. Som et ledd i ombyggingen av sykehjemmet i 1999 ble det besluttet at personalboligen skulle avvikles som eget botilbud for de ansatte og stedet integreres med moderne boenheter for pasientene.

Om sanitetskvinnenes virksomhet på Grefsenlia og bakgrunnen for opprettelsen av stiftelsen, gjengis fra søknaden:

«Sanitetskvinnene har helt siden starten på 1900-tallet drevet psykiatrisk virksomhet på Grefsenlia i Oslo. Fra 1970-tallet har virksomheten vært drevet av Oslo Fylke av Norske Kvinners Sanitetsforening («N.K.S. Oslo fylke») i form av alderspsykiatrisk tilbud i Oslo, lokalisert i Aschehougsvei 35/37 på Grefsenlia. Tilbudet ble først drevet med grunnlag i avtale med Oslo kommune. Denne er senere overført til de regionale helseforetakene (i dag Helse Sør-Øst RHF). Dette har hele tiden vært omfattet av det offentlige lovpålagte ansvar og har i det alt vesentlige vært fullfinansiert av det offentlige. Virksomheten har vært drevet som ledd i sanitetskvinnenes ideelle engasjement og man har aldri hatt til hensikt å tjene på tilbudet.»

Stiftelsens formål etter de opprinnelige vedtektene var følgende:

"Stiftelsens formål er å forvalte eiendommen gnr. 75, bnr. 1041 og drive eiendommen i tråd med de til enhver tid foreliggende behov for sykehjemsdriften på gnr. 75, bnr. 1015."

Bakgrunnen for opprettelsen av stiftelsen var et ønske om å skille deler av bygningsmassen fra driften. Da stiftelsen ble etablert i 1999, ble det drevet dagavdeling i B-bygget for pasienter med psykiske lidelser som en del av den samlede virksomheten på Grefsenlia. Fra 2006 til 2015 leide stiftelsen ut boliger med oppfølgingstjenester. Stiftelsen har ikke hatt egne ansatte, og leieforhold og leveranser av oppfølgingstjenester har vært håndtert av Grefsenlia bo- og behandlingssenter og/eller N.K.S Grefsenlia AS. Sistnevnte er Norske kvinners Sanitetsforenings driftsselskap på Grefsenlia.

Etter det opplyste var det på søknadstidspunktet ingen leietakere eller annen virksomhet i B-bygget, men N.K.S Grefsenlia AS hadde under oppstart et døgn tilbud for personer med psykiske lidelser. I klagen er det opplyst at "*Mestringstiltaket*" drives i B-bygget, med 12 boenheter for personer med psykisk sykdom. Tiltaket drives av N.K.S Grefsenlia AS (driftsselskapet) med grunnlag i rammeavtale med Velferdsetaten i Oslo kommune. N.K.S. Grefsenlia AS leier bygget av stiftelsen og fremleier leilighetene til de enkelte beboere. Avtalen med Velferdsetaten krever at brukerne skal leie bolig av leverandøren. A-bygget huser flere av de funksjonene som benyttes i B-bygget.

I styremøte 30. september 2016 vedtok styret at stiftelsen skulle oppheves. I et notat til styret (inntatt som vedlegg 1 til søknaden) er oppheving begrunnet med at stiftelsen i dag fremstår som et unødvendig mellomledd. Det er vist til at formålet bak etableringen av stiftelsen ikke lenger gjør seg gjeldende etter at all drift er skilt ut i eget selskap (N.K.S Grefsenlia AS). Stiftelsen kan ikke oppfylle sitt formål ettersom stiftelsen ikke har ansatte eller annen virksomhet for å levere anbud i anbudskonkurranser. Det er også vist til at det er mer hensiktsmessig at N.K.S Oslo fylke eier hele bygningsmassen (A- og B-bygget). Dagens ordning med delt eierskap vanskeliggjør en samlet drift.

Styret vedtok samtidig at stiftelsens midler ved opphevelse skulle tilfalle N.K.S Oslo Fylke for bruk i foreningens allmennyttige, veldedige og sosial virksomhet. Det sittende styret ble foreslått oppnevnt som avviklingsstyre.

Stiftelsens gjeldende vedtekter punkt 7 lyder:

"Inntreffer forhold som betinger endring av formålet med Stiftelsen, skal dette skje i samråd med Oslo fylke av NKS og gjeldende lovgivning. Det samme gjelder ved nedleggelse av Stiftelsen.

Ved opphør skal stiftelsens midler etter at alle forpliktelser er dekket tilfalle tilsvarende eller annen allmennyttig, veldedig eller sosial virksomhet."

Søknad om oppheving av stiftelsen ble sendt Stiftelsestilsynet 31. oktober 2016.

Stiftelsestilsynet avslo klagers søknad om opphevelse i vedtak av 9. februar 2017 (vedtaket). Vedtaket ble påklaget 15. mars 2017.

Stiftelsestilsynet har vurdert klagen, men har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket. Saken ble oversendt Stiftelsesklagenemnda i brev av 9. mai 2017.

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse bygger på de saksdokumentene som nemnda har mottatt innen behandlingen av klagen.

3. Rettslig grunnlag for vedtaket

Stiftelsestilsynets vedtak er begrunnet med at vilkårene for omdanning etter stiftelsesloven § 46 første ledd ikke er oppfylt. Etter stiftelsesloven § 46 kan omdanning foretas når en bestemmelse i vedtektene eller den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen:

- «a) ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi stiftelsens kapital er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte,*
- b) er åpenbart unyttig,*
- c) er i strid med hensikten i den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetninger for bestemmelsen har sviktet, eller*
- d) er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig.»*

4. Stiftelsestilsynets vedtak

Vedtaket av 9. februar 2017 lyder:

«Søknad om opphevelse av SANITETFORENINGENS STIFTELSE GREFSEN, org.nr. 981 283 120, blir avslått.»

Stiftelsestilsynet bemerker innledningsvis at stiftelsesformen i større grad enn andre organisasjonsformer sikrer at en formuesverdi disponeres i tråd med et bestemt og varig formål. Stiftelsestilsynet skriver at et utslag av dette utgangspunktet er at omdanningsvilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd er strenge.

Stiftelsestilsynet viser til det som er opplyst som bakgrunnen for stiftelsens opprettelse, nemlig å *"redusere at bygningsmassen gikk med dersom det ikke var mulig å gjøre opp alle krav relatert til driftsvirksomheten"*. Stiftelsestilsynet ser det som legitimt å søke å finne organiseringer som ivaretar de behov som vurderes, som her er sikring av verdier. Stiftelsestilsynet viser til at hensikten med en stiftelse i prinsippet er en evigvarende disposisjon som er uavhengig av om konkursfaren er over. Når stiftelsesformen er valgt, innebærer dette at alle intensjoner med en stiftelse skal hensyntas, og de regler som til enhver tid gjelder for denne organisasjonsformen må følges.

Stiftelsestilsynet deler ikke stiftelsens syn om at stiftelsen er åpenbart unyttig, jf. stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav b). Stiftelsestilsynet kan ikke se at videre utleievirksomhet ikke er mulig. Det har hele tiden vært et driftsselskap som har stått for driften både av eiendommen gnr. 75, bnr. 1041 og gnr. 75, bnr. 1015. Driftsmodellen har vært den samme i en årrekke.

Stiftelsestilsynet finner ikke at formålet ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi kapitalen er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte. Stiftelsen fremstår som solid,

med ubelånt bygningsmasse og etter Stiftelsestilsynets skjønn med likviditet nok til handlekraft.

Stiftelsestilsynet kan heller ikke se at stiftelsen er i strid med hensikten som danner grunnlaget for stiftelsen. Om dette skriver tilsynet:

"Stiftelsens vedtekter var opprinnelig "å forvalte eiendommen gnr. 75, bnr. 1041 og drive eiendommen i tråd med de til enhver til foreliggende behov for sykehjemsdrift på gnr. 75, bnr. 1015". Dette ble endret til "å tilby boliger [til personer] som på grunn av alvorlige og langvarige psykiske lidelser har vanskeligheter med å etablere seg i egne boliger". Stiftelsestilsynet legger til grunn at oppretters forutsetninger i vid forstand fortsatt står seg."

Stiftelsestilsynet ser heller ikke at stiftelsen er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig.

Stiftelsestilsynet bemerker at søker ikke i det hele tatt vurderer mindre inngripende tiltak enn oppheving. Stiftelsestilsynet skriver om dette:

«Om styret vurderer det slik at dagens formål (tilby boliger til personer med psykiske lidelser osv.) ikke lar seg oppfylle er det etter Stiftelsestilsynets vurdering styrets rett og plikt å vurdere vedtektsendring, i første omgang minst mulig, eksempelvis personer med andre lidelser. Om dette ikke er mulig, dernest eksempelvis i form av botilbud innen helse og pleie. Stiftelsestilsynets vurderinger at stiftelsens 12 leiligheter bør kunne nyttes ut innen et justert formål, om dagens formål ikke er mulig. Bygningsmessig tilknytning til naboeiendom ble i sin tid etablert, og antas å måtte kunne reverseres hvis det ikke lenger er naturlig driftsmessig samkvem mellom bygningene på de to eiendommene.»

Stiftelsestilsynet realitetsbehandler ikke stiftelsens forslag til anvendelse av restaktiva ved en opphevelse av stiftelsen, men uttaler at tilsynet ikke ser at den snevre unntaksregelen om forbud mot utdeling til oppretter kan anvendes i denne saken.

5. Klagers anførsler

Formuesforvaltning Advokatfirma AS v/Alexander Heiberg har på vegne av styret i stiftelsen påklaget vedtaket. Klagen av 15. mars 2017 fastholder at vilkårene for å oppheve stiftelsen er oppfylt.

Klagers anførsler kan oppsummeres slik:

- Stiftelsens eiendom og hovedeiendommen tilhørende Norske Kvinners Sanitetsforening Oslo fylke har hele tiden reelt vært én samlet bygningsmasse med felles virksomhet. Stiftelsens opprettelse skyldtes at N.K.S Oslo (oppretter) på et tidspunkt valgte å legge deler av eiendomsmassen over i en stiftelse, hvoretter stiftelsens eneste rolle skulle være å

forvalte denne. Bakgrunnen var å verne deler av bygningsmassen fra krav som knytter seg til driften av virksomheten på Grefsenlia. Dette gjaldt særlig kostnader relatert til ombyggings- og rehabiliteringsarbeider, samt de betydelige pensjonsforpliktelsene som ligger latent for denne typen virksomheter. I dag er all risiko relatert til driften på Grefsenlia plassert i driftsselskapet N.K.S. Oslo. Videre er tidligere pantegjeld i all hovedsak gjort opp. Stiftelsen utgjør derfor et kunstig skille og et ekstra kostnadsledd, med regnskap, revisjon og ekstra administrasjon. Alt i alt fremstår det som *"åpenbart unyttig"* å videreføre dagens modell, jf. § 46 første ledd bokstav b.

- Det kan også reises spørsmål om ikke *"hensikten i den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetninger for bestemmelsen har sviktet"* også kan være aktuell hjemmel.
- Dagens modell er også *"åpenbart uheldig"* og/eller *"åpenbart ufornuftig"*, jf. bokstav d, fordi den er til hinder for videreutvikling av drift og bygningsmasse på Grefsenlia.
- Etersom utfordringen ligger i stiftelsen selv, er det vanskelig å se mindre inngripende endringer enn å avvikle stiftelsen.
- En av grunnene til at det ble opprettet en stiftelse og ikke et aksjeselskap, var at man fryktet at aksjeselskapsformen ville gi assosiasjoner til kommersiell virksomhet.
- Det var aldri meningen å drifte stiftelsen alene. N.K.S. Oslo fylke opprettet stiftelsen alene ut fra ovennevnte risikobetraktninger, men tanken var fortsatt å drifte bygningsmassen som én virksomhet.
- Allerede i 1999 så man på om man burde sammenføye de to eiendommene, jf. referat fra styremøte inntatt som vedlegg 2 til klagen. En redegjørelse fra styrets leder av 9. mars 2000 om synet på strukturen, viser hvorledes styret tenkte den gangen. Mye kan tyde på at man nok umiddelbart angret litt på at man hadde splittet dette i to, og man så derfor på løsninger for igjen å samle virksomheten i én felles juridisk enhet.
- Kanskje kan det i ytterste konsekvens stilles spørsmål ved om det i det hele tatt var noen realitet i opprettelsen av stiftelsen. Dens eneste formål var å forvalte eiendommen, og ved eventuell opphevelse skulle eiendommen tilfalle oppretteren. Mye tyder på at man undervurderte hva som ligger i stiftelseslovens selvstendighetskrav. Dette er relevant for oppretters hensyn bak opprettelsen.
- Formålsendringen i 2010 var ikke ment å endre på realitetene i stiftelsens rolle, men å underbygge at man drev utleie til beboere som en integrert del av den samlede leveransen. Stiftelsen har følgelig aldri realisert sitt formål alene, kun gjennom driftsselskaper.
- De to byggene er knyttet sammen og må ses samlet når man vurderer fremtidig utvikling og utnyttelse. Det er uheldig med en situasjon der bygningene driftes og utvikles hver for seg. Den fleksibiliteten som ligger i at alle ressursene er samlet i ett selskap, er helt avgjørende for å kunne drifte virksomheten på en forsvarlig måte. Å bygge opp en tilfredsstillende organisasjon i stiftelsen med de nødvendige ressurser og kompetanse, er i praksis ikke mulig.
- Byggene på Grefsenlia har behov for utvikling fremover, og det anses klart fordelaktig (kanskje til og med nødvendig) at byggene utvikles samlet. Dette har også en side til modell for finansiering av slike arbeider. Det beste er derfor å avvikle stiftelsen og utvikle

bygningmassen samlet med N.K.S. Oslo fylke som eier og N.K.S Grefsenlia AS som drifter. Dette er innenfor foreningens ideelle og allmennyttige formål.

6. Stiftelsestilsynets merknader til klagen

Stiftelsestilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre det påklagede vedtaket. Ved brev av 9. mai 2017 har Stiftelsestilsynet oversendt klagen til Stiftelsesklagenemnda til avgjørelse.

Stiftelsestilsynet bemerker at klagers anførsel om at formålet med opprettelsen av stiftelsen (risikoavlastning) ikke lenger tjener sin hensikt, er vurdert i avslaget av 9. februar 2017. Anførselen om risiko ved pensjonsforpliktelser ved avvikling av virksomhet ses ikke som relevant for stiftelsen, all den tid stiftelsen hverken i sitt regnskap har bokført latente pensjonsforpliktelser eller ved oppslag i Arbeidstaker-/Arbeidsgiverregisteret kan ses å ha hatt ansatte.

Stiftelsestilsynet kan ikke se at oppretterens forutsetning har sviktet, og at stiftelsens virksomhet er i strid med hensikten, eller at stiftelsens virksomhet er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig ut fra oppretters hensikt.

I tilknytning til at klager uttaler at det kan stilles spørsmål om opprettelsen av stiftelsen i ytterste konsekvens var en realitet, skriver Stiftelsestilsynet:

"En stiftelse er pr definisjon en formuesverdi som er stilt selvstendig til rådighet for et formål. Eiendommen gbnr. 75/1041 eies av stiftelsen, og med et formål. Stiftelsestilsynet kan ikke se at stiftelsen ikke skulle være en realitet."

7. Stiftelsesklagenemndas vurdering

Styret i stiftelsen har søkt Stiftelsestilsynet om å oppheve stiftelsen. Opphevelse av stiftelser er i stiftelsesloven § 45 definert som omdanning. Ett av de fire vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd må være oppfylt for at søknaden om å oppheve stiftelsen skal kunne godkjennes.

Stiftelsesklagenemnda mener at § 46 første ledd bokstav a) og bokstav b) ikke er anvendelige i dette tilfellet. Det vises til at "*Mestringstiltaket*" drives i B-bygget og at stiftelsen leier ut B-bygget til driftsselskapet N.K.S. Grefsenlia AS som fremleier boenheter til personer med psykisk sykdom. Formålet slik det fremgår av gjeldende vedtekter § 2 lar seg dermed etterleve, selv om etterlevelsen er indirekte ved at boenhetene tilbys via driftsselskapet. Stiftelsen har også tilstrekkelig kapital til å etterleve formålet. Det vises til de reviderte regnskapstallene for inntektsåret 2016. Vilåret i bokstav b) er at formålet eller den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen er "*åpenbart unyttig*". Stiftelsesklagenemnda kan vanskelig se at det behov som formålet/stiftelsen dekker, er blitt åpenbart overflødig. Det vises til at det offentlige har behov for leie av boenhetene, jf. driftsselskapets avtale med Velferdsetaten.

Spørsmålet som Stiftelsesklagenemnda må ta stilling til, er om det er endrede forhold som gjør at den rettslige disposisjonen i 1999 nå må sies å være i strid med oppretterens hensikt, jf. stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav c), alternativt om disposisjonen i dag er "*åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig*", jf. stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav d).

Stiftelsesklagenemnda legger ut fra det opplyste til grunn at formålet med opprettelsen av stiftelsen i 1999 var å unngå at eiendommen Aschehougsvei 35 (B-bygget) kunne benyttes som panteobjekt og realisasjon til dekning av gjeld pådratt i forbindelse med Sanitetsforeningens drift på Grefsenlia. Organiseringen med å legge den faste eiendommen inn i en stiftelse, ble altså gjort for å redusere risiko for tap. Videre legger nemnda til grunn at B-bygget nokså raskt etter opprettelsen av stiftelsen har vært en integrert del av den samlede virksomheten på Grefsenlia, jf. redegjørelsen fra stiftelsens styre til styremøtet 15.03.2016 inntatt som vedlegg til søknaden. Dette i samsvar med vedtektenes opprinnelige formålsbestemmelse som var å forvalte Aschehougsvei 35 og drive eiendommen i tråd med behovet som driften på Aschehougsvei 37 foranlediget. Stiftelsesklagenemnda legger videre til grunn at stiftelsesformen ble valgt, fordi Sanitetsforeningen mente at stiftelsesformen i større grad enn en selskapsform reflekterer at Sanitetsforeningen driver ideell virksomhet.

Klager har blant annet påberopt stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav d) som grunnlag for opphevelse av stiftelsen. For at stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav d) skal komme til anvendelse, er det ikke nok at en videreføring av stiftelsen vil være uhensiktsmessig og at en opphevelse er ønskelig og annen organisasjonsstruktur er mer hensiktsmessig.

Lovbestemmelsen stiller kvalifikasjonskrav, jf. ordlyden "*åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig*". Klager har anført at det faktum at A- og B-bygget eies av ulike rettssubjekter, hindrer en fornuftig drift og utvikling av bygningsmassen på Grefsenlia. Videre er det vist til at flere funksjoner ligger i ett av byggene (A-bygget) og det er kun gjennom å drifte de to byggene samlet at man er i stand til å levere de tjenester man har avtalt med det offentlige. Stiftelsesklagenemnda ser at det ved behov for utviklingsprosjekter knyttet til bygningen kan være fordelaktig at byggene er eid av samme eier. Nemnda finner det imidlertid ikke tilstrekkelig sannsynliggjort at dagens ordning med hensyn til eierskap og organisering av driften er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig. Det vises til at dagens organisering har vært den samme siden 2007 da driftsselskapet ble etablert. Det er ikke i søknaden eller klagen fremlagt dokumentasjon eller opplysninger som godtgjør at dagens organisering rent faktisk begrenser eller hindrer den samlede virksomheten på Grefsenlia eller en oppgradering av byggene. Stiftelsesklagenemnda mener etter dette at kvalifikasjonskravet i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav d) ikke er oppfylt.

I den aktuelle saken er det slik at oppretteren vurderer at det ikke lenger er behov for stiftelsen når risikoen ved sykehjemsdriften ligger i driftsselskapet N.K.S. Grefsenlia AS og at den gjennomførte endringen i selskapsstrukturen i 2007 har ført til at oppretterens opprinnelige hensikt med å legge B-bygget i en stiftelse – nemlig å redusere tapsrisiko ved driften – ikke gjør seg gjeldende som tidligere. Spørsmålet er om dette er en endring som gjør at vilkåret i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav c) er oppfylt. Etter bestemmelsens ordlyd kan omdanning tillates i tilfeller der "*den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for*

stiftelsen [er] i strid med hensikten i den disposisjonen som dannet grunnlaget for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetninger for bestemmelsen har sviktet".

Stiftelsesklagenemnda vil bemerke at selvstendighetskravet, jf. stiftelsesloven § 2, er grunnleggende når det gjelder stiftelsens egenart som organisasjonsform. I lovforarbeidene til stiftelsesloven, jf. Ot.prp. nr. 15 (2000-2001) punkt 10.4 er det i tilknytning til å hindre omgåelsesmuligheter uttalt:

«Man kan vanskelig tenke seg en stiftelseslov som ga fri adgang for oppretteren til å omdanne stiftelsen, siden dette neppe lar seg forene med prinsippet om at man ved opprettelse av en stiftelse fullt ut gir opp eiendomsretten til den formuesverdien som skal stilles til rådighet for stiftelsen. En slik vid adgang til å omdanne stiftelsen ville også medføre betydelige omgåelsesmuligheter i forhold til annen lovgivning, siden avgivelsen av eiendomsretten da ikke nødvendigvis ville være endelig. Det ville dermed være enkelt midlertidig å plassere formuesobjekter i en stiftelse, som man av hensyn til forskjellige lovregler ikke selv ønsket å fremstå utad som formell eier av. Dette tilsier at lovgivningen bør være restriktiv når det gjelder oppretterens adgang til å legge omdanningsmyndighet til seg selv.»

Stiftelsesklagenemnda legger til grunn at uttalelsen begrunner en særlig restriktiv praksis der det søkes omdanning på grunn av nye selskapsinterne endringer som er besluttet. Det bemerkes i denne sammenheng at det fremlagte dokumentet "*Oppsummering fra møtet i "eierformkomiteen" 30.8.01*" viser at Sanitetsforeningen har vært vel kjent med både fordelene og ulempene ved stiftelsesformen.

En omdanning av en stiftelse forutsetter endrede forhold, og vilkåret i stiftelsesloven § 46 først ledd bokstav c) er ment å fange opp der det foreligger etterfølgende bristende forutsetninger. Det vises i denne sammenheng til Norsk Lovkommentar note 234 der det står om vilkåret i bokstav c) at *«dette alternativet dekker situasjonen der utviklingen har ført med seg at formålet er kommet i strid med oppretterens forutsetninger for opprettelsen av stiftelsen.»* Regelen er praktisert strengt, jf. Geir Woxholth: *«Stiftelser etter stiftelsesloven 2001»*, side 484 flg. om tidligere forvaltningspraksis. Slik nemnda ser det, er det i sakene der vilkåret i bokstav c) har vært vurdert, vært forhold utenfor stiftelsen selv og ikke hvordan stiftelsen har valgt å organisere seg, som er endret. I den aktuelle saken foreligger det ikke en bristende forutsetning som følge av en upåregnelig utvikling, men som følge av en annen valgt løsning på selskapsstrukturen. Stiftelsesklagenemnda er kommet til at vilkårene for omdanning etter bokstav c) ikke er til stede. Nemnda har lagt vekt på at bokstav c) primært tar sikte på å fange opp endringer som ligger utenfor det som organisasjonen selv kan påvirke gjennom egne beslutninger. Videre at dagens organisering har vært den samme siden 2007 og etter det opplyste ikke skaper vesentlige problemer for den samlede driften.

Klagen tas etter dette ikke til følge.

8. Vedtak

Stiftelsesklagenemnda fattet etter dette følgende vedtak:

Stiftelsestilsynets vedtak av 9. februar 2017 opprettholdes.

Vedtaket er enstemmig.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Ålesund, 12. desember 2017

Hanne Ombudstvedt
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk